

EEN ONBEKENDE MARIA VAN BREDERODE

In 1928 schreef Wilhelm Schüßler in een opstel over de kwartieren van Jutta von Schöneberg (vermeld 1429-1480)¹: "Sehr viel schwieriger ist es, die Herkunft der Frau Maria von Büren (Nr. 13 der Ahnentafel) wahrscheinlich zu machen. Ihr Siegel ist in dem großen westfälischen Siegeltafelwerk leider nicht vertreten. Eine Möglichkeit, hier weiter zu kommen, gibt der um jene Zeit in Westfalen, Niedersachsen und Hessen [...] s e h r s e l t e n e Name Maria, der auf rheinische oder niederländische Familien hinweist [...]." Daar bovendien onder Maria's kinderen de voornamen Wilhelm, Heinrich en Dietrich voorkomen², liet Schüßler zich zelfs even tot de speculatie verleiden: "Man könnte schon wegen der Namen³ geneigt sein, die Frau Maria v. Büren als eine Tochter Wilhelms v. Brederode (+ 1316) [...] anzusehen [...]. Aber da außer den Namen nicht der geringste Anhalt für diese Kombination vorhanden ist, müssen wir diese Lücke der Ahnentafel unausgefüllt lassen."

Toch was al in 1908 in de Inventare der nichtstaatlichen Archive der Provinz Westfalen, Bd. 2 Heft 2: Kreis Warendorf, S. 115, een beschrijving van het zegel van Maria von Büren gegeven, die Schüßler, had hij haar vóór zijn publicatie gekend, zeker bewogen zou hebben de kwartierstaat verder in te vullen: "zwei, Schilde haltende, Drachen, rechts L ö w e m i t T u r n i e r k r a g e n , links Büren". Het zegel, aan een oorkonde van 19 januari 1345 (Archiv d. Frhrn. v. Elverfeldt gen. v. Beverfoerde - Werries in Haus Loburg bei Ostbevern, Abt. III: Archiv Byink, Urkunden, Nr. 8), wordt hierbij afgebeeld: Maria's wapenschild vertoont een leeuw en een barensteel van vijf hangers⁴.

Sinds 1948 wordt dit zegel als een bewijs voor haar Brederode-afstamming aangevoerd⁵. Weliswaar werd zij in de Ergänzungsband 1953 van Eberhard Winkhaus, Ahnen zu Karl dem Großen und Widukind, Sp. 405, als een geb. van Bronkhorst aangemerkt, doch in de daarop volgende correspondentie tussen Schüßler, Winkhaus en Arnold Berg (op wie Winkhaus zich beriep) bleken de argumenten ten gunste van Brederode te overwegen⁶.

Het is dan ook aannemelijk, dat Maria, de vrouw van Bertold X von Büren, een dochter is geweest van Willem van Brederode (+ 1316) en Elisabeth (Elsebee) van Kleef (in 1311 als Willems vrouw, in 1316 als

zijn weduwe genoemd)⁷. Het komt wel door Willems voortijdig overlijden, dat wij over zijn gezin zo weinig weten: wij kennen een zoon Dirk (vermeld sinds 1333, + 1377), terwijl Willems weduwe in 1330 pauselijke dispensatie verkreeg voor haar huwelijk met Koenraad van Mark, heer van Hörde⁸; zij stierf in 1361⁹. Dat ook Maria in het gezin past, kan uit de jaartallen blijken: zij komt van 1342 tot 1385 in oorkonden voor, haar zoon Bertold XII von Büren (+ tussen 1409 en 1412) voor het eerst in 1344 (zijn geboorte is bijgevolg op 1332 of kort voordien te stellen).

1. Wilhelm Schüßler, Beiträge zur Genealogie norddeutscher Herrengeschlechter vom 13. bis zum 15. Jahrhundert. Die Ahnen der Edlen Jutta von Schonenberg (1429), in: Festschrift zur Vierhundertjahrfeier des Alten Gymnasiums zu Bremen 1528-1928, S. 297-319.
2. Reinhard Oberschelp, Die Edelherren von Büren bis zum Ende des 14. Jahrhunderts, 1963, S. 8, Stammtafel 1.
3. Vgl. De Nederlandsche Leeuw, jg. 44 (1926), kol. 234-239.
4. Het tegenzegel van Willem van Brederode, ridder, van 1274 vertoont eveneens een leeuw en een barensteel van vijf hangers (Corpus sigillorum Neerlandicorum. De Nederlandsche zegels tot 1300, 1937-1940, nr. 793).
5. Oberschelp, S. 8 Anm. 128.
6. De heer Berg gaf mij welwillend inzage van deze correspondentie.
7. Op 22 mei 1406 noemt graaf Hendrik VII van Waldeck Bertold XII von Büren "unsern lieben neven" (Staatsarchiv Münster, Herrschaft Büren, Urkunden, Nr. 220), hetgeen op hun gemeenschappelijke afstamming van graaf Dirk VI van Kleef zou kunnen wijzen.
8. Urkunden und Regesten zur Geschichte der Rheinlande aus dem Vaticanischen Archiv, bearb. v. Heinrich Volbert Sauerland, Bd. 2, 1903, S. 301-302 Regest 1832 (zie ook S. 559-560 Regest 2356).
9. Dieter Kastner, Die Territorialpolitik der Grafen von Kleve, 1972, S. 193.